

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Muusikaosakond

pärimusmuusika õppekava

Liisa Koemets

SEST TULEB ÜKS TANTS!

Loov-praktilise lõputöö kirjalik osa

Juhendaja: Karoliina Kreintaal, MA

Kaitsmisele lubatud:.....

Viljandi 2018

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	3
1. SENISED ÕPIKOGEMUSED.....	4
2. KONTSERDIKAVA KUJUNEMINE, ETTEVALMISTUS JA REPERTUAAR.....	7
2.1 Kontserdikava kujunemine ja kontseptsioon.....	7
2.1.1 Saateansambel.....	8
2.1.2 Helindamine.....	8
2.1.3 Plakat.....	8
2.2 Kontserdil kõlavatest lugudest ja nende ettevalmistusest.....	9
2.2.1 Mu piip kui pigi piirakas.....	9
2.2.2 Polkamasurkade popurrii.....	10
2.2.3 Polkade popurrii: Rooslaiu polka ja Tsirgu-Liisa.....	10
2.2.4 Pikk-pikk õhtu.....	11
2.2.5 Labajalgade popurrii: Lääne lõss ja Rätsepa valts.....	11
2.2.6 Reilender <i>Hlatrobeine</i> ja polka Mustlase polka.....	12
2.2.7 Kui Peetri linnas vaikis kära.....	13
2.2.8 45 minutit.....	13
KOKKUVÕTE.....	14
KASUTATUD KIRJANDUS JA ALLIKAD.....	15
LISAD.....	16
SUMMARY.....	29
LIHTLITSENTS LÕPUTÖÖ REPRODUTSEERIMISEKS JA ÜLDSUSELE KÄTTESAADAVAKS TEGEMISEKS.....	30

SISSEJUHATUS

Käesoleva loov-praktilise lõputöö kirjaliku osa eesmärgiks on vaadata tagasi minu õpingutele Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia pärimusmuusika erialal ning anda ülevaade minu lõpukontserdi „Sest tuleb üks tants!“ valmimisse. Kontsert toimub Viljandis Pärimusmuusika Aida väikeses saalis 30. mail kell 18.

Kontserdi juhendajaks on mu viiuliõpetaja Karoliina Kreintaal, laval mängivad minuga veel Kristi Kool eesti lõõtsal, Elina Kasesalu viiulil ja Maarika Markus kitarril. Kontserdil kõlavad tundides õpitud lood, mis on mind läbi nende aastate rohkem kõnetanud, samuti omaloomingut.

Käesoleva töö esimene osa kirjeldab mu seniseid õpikogemusi ning teine räägib kontserdi korralduslikust poolest, koosseisust, helindamisest ning tutvustab ükshaaval kontserdil kõlavaid lugusid.

1. SENISED ÕPIKOGEKUSED

Olen pärit perest, kus muusika on suure au sees – ema Liivi Koemets ning tädi Aime Kaarlep on mõlemad muusikaõpetajad, isa Ülo Koemets aga tegelenud ka kooris laulmisega. Mu ema töötas ajal, kui ma alles laps olin, pikalt Haapsalu Kultuurikeskuses lauluringi juhendajana ning oli loomulik, et ka mina ja mu õde Laura olime sellega seotud.

Minu tõsisem muusikaõpe algas 7-aastasena Haapsalu Lastemuusikakoolis õp. Maaja Moppeli käe all, kui otsustasin pärast üheks sünnipäevaks saadud viiuldaja Vanessa-Mae plaati kuulates, et tahan ka viiulit minna õppima. Muusikakooliaegne repertuaar oli valdavalt klassikaline ning ühel hetkel tundsin otsustasin juba neljandas klassis õpingud pooleli jätta. Ema ja tädi tungivad püüdlused mind ümber veenda läksid läbi ning lõpuks otsustasin edasi minna. Muusikakooli läbimisele aitas kaasa ka asjaolu, et liitusin samal aastal ka muusikakoolis tegutseva rahvapilliansambliga „Pille“, mis seal tegutses (ja tegutseb siiamaani) õp. Ingrid Arro käe all. Mängimine „Pilles“ oli üks mu esimesi kokkupuuteid rahva- ja pärimusmuusikaga.

Esimene Eesti ETNO laager 16-aastasena andiski mulle tõuke, et pärast gümnaasiumi lõppu minna pärimusmuusikat edasi õppima. ETNO laagrid on jäänud mulle südamelähedaseks siiamaani – praeguseks on mul selja taga kümme laagrit, nende seas mitu siinsamas Eestis ja välismaalgi.

Esimesel kursusel oli mu erialaõpetajaks Johanna-Adele Jüssi. Lisaks sain viiulitunde veel Indrek Kaldalt ning Jüri Kukega tegelesime viiulimängu tehnilise poolega.

Teisel aastal oli mu viiuliõpetajaks Maarja Nuut, kellega mängisime Viljandimaa viiuldaja Karl Leesmenti ning Häädemeeste viiuldaja Hindrek Grünbergi lugusid. Tegelesime põhjalikult poognatöö ning tantsuks mängimisel väga olulise sisemise „tiksu“ leidmise ning tempo hoidmisega. Kõik lood noodistasin arhiivisalvestiste pealt ka täpselt üles. See oli ka mu esimene kogemus väga detailise noodistamisega.

Kolmandal aastal vahetus taas mu õppejõud ning selleks sai Eeva Talsi. Hakkasime tegelema Ruhnu viiulimuusikaga Peeter Rooslaidi viiulilugude alusel, sekka ka tema järgi õpitud lood Soomest ja Quebecist. Eeva Talsi oli esimene õppejõud, kes suunas mind põhjalikumalt omaloominguga tegelema.

Enne neljandat kursust läksin akadeemilisele puhkusele ning töötasin üksteist kuud Euroopa Vabatahtliku Teenistuse raames Hispaanias Murcia linnas eralasteaias vabatahtlikuna. Seal viisin aeg-ajalt läbi muusikaringe, aga et keelebarjäär oli tol ajal liiga suur ning võtsin eemal oldud aastat kui aega natuke muusikast ja õpingutest puhata, ma palju viiulimänguga ei tegelenud. Küll aga õppisin väga palju Steineri ja Montessori pedagoogikatest. Nägin, kuidas lapse arengule ja kasvamisele lähenetakse hoopis individuaalsemalt, hingestatumalt ja mängulisemalt kui tavalasteaias ning see oli väga inspireeriv kogemus.

Neljandal kursusel oli mu uueks viiuliõpetajaks Karoliina Kreintaal. Hakkasime mõtlema lõpukontserdi peale ning kuna tol ajal oli tegev koosseis nimega Schönberi kvartett, kus ma vastavalt vajadusele käisin liikmeid asendamas, mängisime ka Peeter Rooslaui isa Elias Schönbergi lugusid ning jätkasime seeläbi Ruhnu viiulimänguga.

Mu õpingutes väga olulisel kohal olid ka teisel kursusel alanud sugulaspilli hiiu kandle tunnid. Viiuldajana ei ole keeruline hiiu kandle juurde edasi minna ning pärast esimest pillitundi, mille suuremas osas kulutasime koos õpetaja Janne Suitsuga pilli häälestamise õppimisele, mu huvi aina kasvas. Ka mu seminaritöö oli tihendalt hiiu kandlega seotud – uurisin oma kodukandist pärit hiiu kandle mängijat Mart Kaasenit ja tema lugude vormi ülesehitust.

Kui olin oma ülikooliõpingutega jõudnud teisele kursusele, jõudis minuni kutse tulla õppima S. Suzuki viiuli õpetamise meetodit. Kuna tegu on eelkõige klassikalisel muusikal põhineva meetodiga, millega aga ei olnud ma põhjalikult aastaid kokku puutunud, kirjutasingi kursuse juhendajale ja viiuliõpetajale Karmen Kääramehele, kellelt sain vastuse, et olen vaatamata oma puudujääkidele klassika osas kursusele kirja pandud. Nõnda algaski minu teekond viiuliõpetajaks saamise poole.

Suzukis on õpetajatasemed jagatud viieks ning esimese taseme kursus kestis kaks aastat. Tasemekursus lõppeb alati tasameeksamiga, mis tuleb sooritada rahvusvahelise komisjoni ees. Läbisin edukalt aastal 2015 1. taseme eksami ning hetkel tegelen 2. taseme omandamisega. S. Suzuki meetod hakkas mulle meeldima juba kõige esimesel kohtumisel, võludes oma vahetu lähenemise, mängulisuse, lastevanemate kaasamise ja eelkõige

armastusega - seega midagi hoopis teisest küljest kui „klassikaline“ koolkond. Nüüdseks on sellest saanud mu muusikalise elu väga suur ja lahutamatu osa.

Pärast esimest aastat Suzuki õpinguid sain kutse minna õpetama Pärimusa lastelaagrisse, kus lõpuks järgemööda neli aastat järjest, lisaks tuli vahepeal veel lastelaagrites pilli ja tantsu õpetamist ette. Mu tõsisem õpetajatöö algas 2017 aasta kevadel, kui Viljandi Muusikakooli tollane pärimusmuusika ansamblite juhendaja töölt lahkus ning mina neid edasi juhendama hakkasin.

Alates möödunud aasta oktoobrist hakkasin kord kuus käima Vormsi saarel, et õpetada sealsetele lastele hiiu kannelt. Mul on hea meel, et tulevikus ka sama projekt edasi läheb. Käesoleva aasta alguses sain pakkumise minna õpetama ka Nõo Muusikakooli, kus õpivad pärimusmuusika viiuli õppekaval seitse vahvat tüdrukut.

Kooli kõrvalt on see kõik olnud kokku üsna suur koormus, aga ma ei vahetaks seda millegi vastu. Olen nüüdseks aru saanud, et õpetamine meeldib mulle – tegu on tööga, kus tuleb ennast pidevalt vormis hoida, muidu lähevad õpilased sinust mööda. Lisaks ei muutu see töö kunagi üksluiseks ja esitab pidevalt väljakutseid.

2. KONTSERDIKAVA KUJUNEMINE, ETTEVALMISTUS JA REPERTUAAR

2.1 Kontserdikava kujunemine ja kontseptsioon

Septembris 2017 olin esimest korda osaleja üle-eestilisel pärimus- ja rahvamuusikaõpetajate erialapäeval Moostes, kus tuli ühes omaette vestlusgrupiks jutuks tõsiasi, et tänapäeva uuemate pärimusmuusikaansamblite seas on kasvavas tendentsis siiski lavalise muusika tegemine. Üks proua jagas oma kogemust, kuidas viimasel Viljandi Pärimusmuusika Festivalil olla olnud koosseise, mille kuulamine võttis „jala tatsuma“, kuid pikalt tantsida oli keeruline, kuna mingil hetkel tegi ansambel oma loo seades mõne kunstipärase “kõlksu”, mis sammud segamini ajas. Ilmselt needsamad ansamblid lähtusid pigem lavalisest esinemisolukorrast ja kui neil oleks olnud vaja tõsimeeli tantsuks mängida, oleks nad ka vastavalt oma lood üles ehitanud.

Kõike seda arvesse võttes otsustasingi, et soovin oma lõpukontserdis minna tagasi “juurte juurde” ning keskenduda sellele, milleks algselt pärimusmuusikat mängiti - tantsuks. Kavas ongi esindatud valss, polka, labajalg, polkamasurka ning reilender, lisaks kaks omaloomingulist pala. Minu suureks sooviks lõpukontserdi kava ettevalmistamisel on valida sellised lood, mida ma olen enamjaolt iga õpetaja käe all õppides juba varem mänginud ning kogu kontsert ning lugude seaded üles ehitada nii, et oleks nii muusikutel kui kuulajatel huvitav ning tantsijad saaksid ilma mureta jalga keerutada.

2.1.1 Saateansambel

Minuga koos mängivad Kristi Kool eesti lõõtsal, Elina Kasesalu viiulil ning Maarika Markus kitarril. Koosseisu valikul lähtusin eelkõige instrumentidest ning nende kõlast koosmängimisel ning kaasmuusikuteks on inimesed, kelle peale ma võin kindel olla. Proovid toimusid veel parema koosmängimise saavutamiseks kõikide pillimängijatega eraldi ning hiljem ka kogu ansambliga koos.

2.1.2 Helindamine

Minu kontserdi helitehnikuks on helitehnoloogitudeng Riho Luhter, kelle jaoks on minu kontserdi helindamine osa tema lõputööst. Just see viimane põhjus oli ka peamiseks argumendiks, miks otsustasin kasutada rohkem helitehnikat vaatamata sellele, et kontsert toimub Pärimusmuusika Aida väikeses saalis, kus saaks ka minimaalse helindamisega hakkama.

2.1.3 Plakat

Plakati idee tuli mul kontserdi teema peale mõeldes ning pastlad ja tantsimine on minu jaoks väga tihedalt seotud. Plakatil olevad kaua aega kapipõhjas oma aega oodanud pastlad on justkui tuulduma riputatud, et siis värskendatuna kohe kasutusse minna, ning nagu näha, on ilmselt nii suuri kui väikesi tantsijaid.

Oma pastlaid laenasid mulle modellideks rahvusliku käsitöö tudeng Grete Küppar ning pärimusmuusik Annika Mändmaa. Pildi tegi ning plakati kujundas mu elukaaslane Joaquin Bastida Bernabe.

2.2 Kontserdil kõlavatest lugudest ja nende ettevalmistusest

Lugude valikul lähtusin oma õpingutest Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemias pärimusmuusika erialal, kus mul oli võimalus õppida nelja eriilmelise õpetaja käe all ning omandada mitmekülgset repertuaari. Esimesel kursusel oli mu erialaõpetajaks Johanna-Adele Jüssi, teisel Maarja Nuut, kolmandal Eeva Talsi ja neljandal Karoliina Kreintaal.

2.2.1 Mu piip kui pigi piirakas

Selle „Suve“¹ filmist tuntud laulu järgi sai mu kontsert ka pealkirja. Mõtlesin tükk aega, kuidas kirjutada esimest sõna - kas „seest“ või „sest“, kuna mõlemad variandid on kirjalikes ülestähendustes käibel. Kuna aga tegu on mu lõpukontserdi planeerimisega, tuginesin enda sisemisele tunnetusele ning lõppvariandiks jäi „sest“.

Mulle on tundunud, et see laul ongi valdavale „Suve“ filmi näinud enamusele tuttav ainult nende paari salmi ja refrääni põhjal – ma ise olin samasugune enne siia õppima tulemist ja avastamist, kuivõrd lai on rahvalaulude maailm. Niiviisi uurima hakates ma selle lauluni taas ka jõudsin.

Tegu on silmanähtavalt meeste lauluga, milles on aga siiski minu arvates oma õpetlik moment neile noormeestele, kes otsivad motivatsiooni suitsetamise maha jätmiseks – jätab Kata laulus mehe maha, kuna tunneb mehe juures halba lõhna ning mees tunnistab, et tal pole raha tubakat osta, millega reedab, et on tegelikult vaene. Minu kui mittesuitsetaja seisukohast on tegu põneva looga, sest arvan, et isegi kui mehel oleks olnud raha, oleks ta selle kulutanud tubaka peale ja jälle oleks raha otsas ning vaja sammalt aseainena piibutäiteks kasutada.

¹ Mängufilm „Suvi“, 1976, režissöör A. Kruusement. O. Lutsu samanimelise raamatu põhjal.

Kontserdil laulame seda kõik koos. Võtsin selles loos osade salmide vahelt refrääne ära, et lugu liiga pikaks ei kujuneks.

2.2.2 Polkamasurkade popurrii

Esimese kursuse kevadsemestril sain ma oma tollase õppejõu Johanna-Adele Jüssi käest ülesande otsida välja nii palju polkamasurkasid kui saab. ERA arhiivisalvestiste kogumikus, mida tudengid oma töös peaaegu et igapäevaselt kasutavad, oli neid käputäis. Rohkem polkamasurkasid leidsin Krista Sildoja veebis leiduvast viiulimuusika repertuaarikogumikust „Eesti viiul“, kust leidsingi ühe J. Matto kogumikust leitud polkamasurka. Kahjuks on tegu vaid kirjaliku ülestähendusega, seega ei ole mul salvestise näol helinäidet eeskujuks võtta. Mäletan, et seda lugu mängisin esimesel kursusel ettemängudel, aga et ta mind siia maani kõnetab, sai see ka mu lõpukontserdi kavasse valitud. Teine polkamasurka on arhiivisalvestise pealt ning seda mängis omal ajal Hendrik Jõearu.

Polkamasurka ei ole veel nii populaarselt tantsitav tants ja seega on ta ka mu kontserdikavas eesmärgiga seda rohkem populariseerida.

Kontserdil mängin Matto polkamasurka koos Elina Kasesaluga ning teise koos Kristi Kooliga, andes seades endale võimalusi nii soolomänguks kui loo saatmiseks.

2.2.3 Polkade popurrii: Rooslaiu polka ja Tsirgu Liisa

Peeter Rooslaiu lugude ja mängustiiliga tegelesin kolmandal kursusel, kui mu õpetajaks oli Eeva Talsi. Rooslaiu lood on hoogsad ja kaasakiskuvad ning neid on mõnus mängida. Tema polkadel aga teadaolevalt pealkirju polnud, seega juhtus, et E. Talsi pani ise sageli neile nimed, et neid üksteisest eristada. Kontserdil kõlava polka hüüdnimi on „Herilase polka“.

Teine lugu Tsirgu Liisa on pärit Urvastest. Fonograafisalvestisi kuulates ei ole selgelt kuulda, kas mängijateks kas Ott Hiiop või Kristjan Joakit või mõlemad koos. (Tirmaste 2017) Töö lisas oleva noodistuse noodistasin kolmandal kursusel ansamblitunni jaoks.

Rooslaiu polka tuleb kontserdil esitusele minu soololoona, sellele järgneb Tsirgu Liisa, kus mängib kaasa Kristi Kool.

2.2.4 Pikk-pikk õhtu

Omalooming „Pikk-pikk õhtu“ sündis kolmandal kursusel, kui hakkasime õppejõud Eeva Talsiga omaloominguga tegelema. Mäletan, et ühe järjekordses viiulitunnis arutlesime väga põhjalikult lugude kirjutamise üle ning koduseks ülesandeks jäigi oma lugu valmis teha. Mõte omaloominguga tegelemisest ning selle jagamisest ja esitamisest oli võõras ning ebamugav. Ülesanne lükkus viimasele õhtule enne uut tundi ning lõpuks otsustasin, et kirjutan valsi moll-helilaadis – valisingi helistikuks d-molli ja hakkasin improviseerima. Sain enam-vähem loo „selgroo“ paika. Erialatunnis tunnistati lugu paljulubavaks ning edaspidi tegelesingi selle viimistlemisega. Esmaettekannet oli sama aasta kevadsemestril pärimusmuusikute kevadkontserdil, kus mind saatis kitarril tollane kursusekaaslane Karmo Toome.

Minu esimeseks ideeks oli see mängida tantsuloona, aga lõpuks pärast lõputöö juhendaja Karoliina Kreintaaliga konsulteerimist jäi lõplikuks variandiks mõtlikum lähenemine. Mängin selle loo üksinda ja usun, et vaatamata kava läbivale tantsumuusika teemale on taoline number heaks vahelduseks ning hingetõmbeks pärast eelnenud polkasid.

2.2.5 Labajalgade popurrii: Lääne lõss ja Rätsepa valss

Häädemeeste viiuldaja Hendrik Grünbergi lugude mängimisega tegelesin 2. kursusel, mil mu õppejõuks oli Maarja Nuut.

Lääne lõss jäi mulle kõrva oma hoogsuse ja üsna omapärase viisiga, samuti mängib ta palju vormilise ülesehitusega, mis annab mullegi siinkohal võimaluse vormist mitte nii kõvasti kinni hoida.

Rätsepa valss on väga põneva taustalooga. Grünberg tegi selle loo sooviga loo teises osas jäljendada rätsepa riidekäristamist – käärts, käärts käärts. (Sildoja, 2014) Lugu mängides

tõmbab ta neid kolme lööki üle keelte suure kriginaga. Pean tunnistama, et just see osa oli Rätsepa valsi juures minu jaoks kõige raskem, sest keeruline oli teha salvestisel kõlavale lärmile võrdväärset krigistamist ilma, et tempo kõikuma hakkaks.

Kontserdil kõlavad need eelmisele loole „Pikk pikk õhtu“ koheselt järgmisena, aplausi vahepeale ei tule. Mõlemad lood mängin üksinda.

2.2.6 Reilender *Hlatrobeine* ja polka Mustlase polka

Hlatrobeine on originaalis Ruhnust pärit viiulilugu, mida on mänginud Elias Schönberg. Sõna „*hlatrobeine*“ tähendab kergelt vindist olekut või kerget jalga ruhnu keelest tõlgituna. (Kreintaal, 2011) Tegu on minu kavas ainukese reinlendriga. Lugu on üks väheseid eeldatavasti viiulil loodud reilendreid, kuna viiulimängijate repertuaari on tulnud reilendrid kas lauluviisidena või on neid varasemalt lõõtsal mängitud. (*ibid.*)

Mina otsustasin erilisust veel juurde panna ning mängin seda lugu hiiu kandlega. Tänu viiuli ja hiiu kandle sarnasele häälestusele on lühema ulatusega viiulilugusid hiiu kandlel mugav mängida, *Hlatrobeine* puhul on ulatus just piisav, et lugu oleks mugav, aga kuna osad noodid tuleb mängida ka alumisel d-keelel, on keelte vahel hüppamist palju ja see teeb loo ka põnevalt väljakutsuvaks. Õpitud on algselt lugu viiulil Karoliina Kreintaali järgi.

Mustlase polka on Lääne-Nigula hiiu kandle mängija Mart Kaaseni repertuaarist. Kaaseniga tegelesin põhjalikult oma seminaritöö kirjutamise ajal, kui uurisin tema lugude vormilist ülesehitust. Sellel lool oli üsna kaootiline vorm, mis annab mulle ka julguse ja võimaluse loo osadega vastavalt olukorrale mängida ning nende järjekorra ning läbimängudega varieerida.

Mõlemad lood tulevad esitusele soolona hiiu kandlel.

2.2.7 Kui Peetri linnas vaikis kära

Laulu on originaalis laulnud Oskar Surva Iisaku kihelkonnast ning selle avastasin enda jaoks õppejõud Celia Roose uuema rahvalaulu loengus. Taaskord on tegemist mehe poolt lauldud lauluga, mille traagiline sisu ja nukker viis annavad kogu kontserdi üldistele duuris helistikele toreda kontrasti. Kaalusin vahelduseks varianti panna laulus sõna „neiu“ asemele „peiu“, pannes loo peategelaseks iseenda, kes lõpuks oma silmarõõmu kõige kallima maha laseb, kuid otsustasin siiski jääda originaalile truuks.

Laulu laulan eest mina ja mu ansamblikaaslased järgi, põhiliseks saateks minimalistlikud akordid viiulitel *pizzicatos*.

2.2.8 45 minutit

Omaloominguline lugu 45 minutit sündis neljanda kursuse sügissemestril, kui meie tollaseks ansamblijuhendajaks oli Villu Talsi. Esimeses ansamblitunnis ütles ta konkreetselt, et hakkame tegelema omaloomingu ning selle seadmisega ansamblile ning andis meile pool tundi aega, et saaksime oma uueks looks mõtteid koguda. Mõtlesin, et kui ma Eeva Talsi tundides tegin nukrama ja rahulikuma loo, siis nüüd võiks millegi rõõmsamaga katsetada. Selle pooltunnikese jooksul sain valmis taaskord loo peamise idee, osade lõpud ja muud detailid said välja töötatud hiljem, samuti teine hääl.

Manuses olev noodistus pärineb samast aastast, kui ma selle loo kirjutasin.

Lõpukontserdil mängin seda kõikide kaasmuusikutega. Kõige olulisemaks pean siinkohal minu ja Elina koosmängu, kuna kiiresti kahehäälselt mängides on selle loo ohuks ühise tempo kõikuma löömine.

KOKKUVÕTE

Käesoleva loov-praktilise lõputöö kirjaliku osa eesmärgiks on anda ülevaade mu diplomikontserdi „Sest tuleb üks tants!“ valmimisse. Kontsert toimub 30. mail 2018 kell 18 Pärimusmuusika Aida väikeses saalis, Viljandis.

Kontserdi aluseks võtsin tantsumuusika mängimise. Esindatud tantsudeks on polka, valss, labajalg, polkamasurka ja reilender, neile lisaks ka kaks omaloomingulist pala. Lugude valik põhineb mu viiuli ja hiiu kandle õpingutel Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemias ning repertuaaris on esindatud palad igalt kursuselt. Minuga koos on laval ka suurepäraseid muusikuid Kristi Kool eesti lõõtsal, Elina Kasesalu viiulil ning Maarika Markus kitarril.

Käesolev töö koosneb kahest osast. Esimene annab ülevaate minu senistele õpingutele ning teine kirjeldab kontserdi valmimise protsessi alates korralduslikust poolest lõpetades kontserdil kõlavate lugude tausta avamisega.

KASUTATUD KIRJANDUS

Kreintaal, K. 2011. *Diplomikontsert*. [Loov-praktilise lõputöö kirjalik osa] Viljandi: Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia

Sildoja, Krista. 2014. *Äratusmäng uinuvale rahvamuusikale. August Pulsti mälestusi*. Tallinn: Eesti Teatri- ja Muusikaakadeemia

Tirmaste, K. 2017. *Pärimusmuusika noodikogu 2. vihik. Võrumaa viiuldajad Ott Hiiop ja Kristjan Joakit*. Viljandi: Eesti Pärimusmuusika Keskus

LISAD

Lisa 1. Kontserdi kava

Jrk. nr.	Loo/lugude nimi/nimed	Koosseis kontserdil ja instrumendid	Loo päritolu
1.	Mu piip kui pigi piirakas	Liisa Koemets (viul, laul) Elina Kasesalu (viul, laul) Maarika Markus (kitarr, laul) Kristi Kool (eesti lõõts, laul)	Viljandi kandist, ilmselt 20. saj. algus. Arhailise Meestelaulu Selts. 2018. http://meestelaul.mets-atoll.ee/foorum/read.php?9,4575 , (vaadatud 21.05.2018) Loo viis ans. Harju Mehed järgi (https://www.youtube.com/watch?v=FDzilQFbqX4 , vaadatud 21.05.2018)
2.	Polkamasurkade popurrii: Matto polkamasurka ja Jõearu polkamasurka	1. Matto polkamasurka: Liisa Koemets (viul) Elina Kasesalu (viul) 2. Jõearu polkamasurka: Liisa Koemets (viul) Kristi Kool (eesti lõõts)	1. Viulimuusika repertuaarikogumikust Eesti viul. 2018. http://eestiviul.rahvamuusika.ee/Polkamasurka_298.htm (vaadatud 21.05.2018) J. Matto, kogumik „Esimene lustilik mängumees“, autor ja päritolu teadmata, (1879) 2. ERA, P 131 A < Väandra khk. ja v., Roja k. – H. Tampere, A. Pulst < Anton Adamson, 60-a., ja Hendrik Jõearu, 58-a., (1937)
3.	Polkade popurrii: Rooslaiu polka ja Tsirgu Liisa	1. Rooslaiu polka: Liisa Koemets (viul) 2. Tsirgu Liisa: Liisa Koemets (viul) Kristi Kool (eesti lõõts)	1. KKI, RLH 67: 1 < Ruhnu – P. Kippar, H. Kihno < Peeter Rooslaid (1967) KKI, RLH 67: 2 < Ruhnu – P. Kippar, H. Kihno < Marina Rooslaid (1967) Algus: 5:02 2. ERA, Fon 495 a < Urvaste khk, Vaabina v, Antsla – Herbert Tampere 1936. a < Otto Hiiop (1865–1950), Kristjan Joakit (1863–1942)
4.	Pikk-pikk õhtu	Liisa Koemets (viul)	Omalooming, 2016
5.	Labajalgade popurrii: Lääne lõss ja Rätsepa valss	Liisa Koemets (viul)	1. ERA, Pl 7 B2 < Pärnumaa, Häädemeeste khk ja v, Suurküla – H. Tampere, A. Pulst 1936. a < Hendrik Grünberg, 77 a. 2. ERA, Pl 8 B2 < Pärnumaa, Häädemeeste khk ja v, Suurküla – H. Tampere, A. Pulst 1936. a < Hendrik Grünberg, 77 a.

6.	Reilender <i>Hlatro-beine</i> ja Mustlase polka	Liisa Koemets (hiiu kannel)	<p>1. CD “<i>Koraler & Bröllopsmusik från Runö</i>” (1997) < Elias Schönberg, 76-a (1938) < lugu nr 46 (õpitud Karoliina Kreintaali järgi)</p> <p>2. ERA, Pl. 9 B4 < Lääne-Nigula khk, Taebla v, Kirimäe k – H. Tampere, A. Pulst < Mart Kaasen (1936)</p>
7.	Kui Peetrilinnas vaiks kära	<p>Liisa Koemets (viul, laul)</p> <p>Elina Kasesalu (viul, laul)</p> <p>Maarika Markus (kitarr, laul)</p> <p>Kristi Kool (laul)</p>	<p>RKM, Mgn. II 1883 i < Rakvere l. < Iisaku khk. – M. Hiimäe < Oskar Surva, snd. 1902. a. (1970)</p> <p>Kogumikust: I. Rüütel, H. Tampere, E. Tampere. 1974. Eesti rahvalaule ja pillilugusid II. Tartu: Eesti NSV Teaduste Akadeemia</p>
8.	45 minutit	<p>Liisa Koemets (viul)</p> <p>Elina Kasesalu (viul)</p> <p>Maarika Markus (kitarr)</p> <p>Kristi Kool (eesti lõõts)</p>	Omalooming, 2016

LISAD

Lisa 1. Kontserdi plakat

Sest tuleb üks tants!

Liisa Koemetsa diplomikontsert

Kaasa mängivad:
Kristi Kool
Elina Kasesalu
Maarika Markus

30. mail kell 18:00
Viljandi Pärimusuusika Aidas

Tasuta!

 TARTU ÜLIKOOL
Viljandi kultuuriakadeemia

 Eesti Pärimusuusika Keskus

Lisa 2. Laulu „Mu piip kui pigipiirakas“ sõnad ja noodistus

1. ∴: Mu piip kui pigipiirakas,
temas ikka puudub tubakas.∴:

Ref: ∴: Sest tuleb üks tants, sest tuleb üks tants,
sest tuleb üks vahva valsitants. ∴:

2. Ma soo pealt samblaid korjasin
ja piibu sisse toppisin.

3. Siis sammal piibus kahises
ja piibu kaha nagises.

4. Ei põle tuli toores puus,
ei maitsnud sammal minu suus.

5. Minu Kata niikui roosilill,
mul haige varba otsas vill.

6. Siis Kata juurde läksin ma,
et magust musu varasta.

7. Mul suhu jäänud sambla vaim
ja Katal tõusis ime-aim:

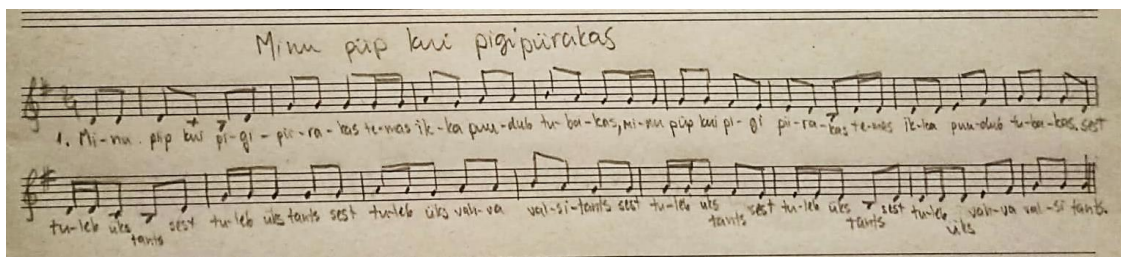
8. "Sina oled samblaid suitsetand,
su suus on täna lõhn nii sant!"

9. "Oh Kata, ära pahanda -
ei tubakat saa rahata."

10. Nii ennast vaoseks tunnistin
ja Kata maha jättis mind.

11. Nüüd Katata ja piibuta
pean elama ja elan ka.

Sõnad: Arhailise Meestelaulu Selts. 2018. <http://meestelaul.metsatoll.ee/foorum/read.php?9,4575>, (vaadatud 21.05.2018)

„Minu piip kui pigipiirakas“, noodistanud Liisa Koemets ans. Harju Mehed järgi (<https://www.youtube.com/watch?v=FDzilQFbqX4>, vaadatud 21.05.2018)

Lisa 3. Loo „Mustlase polka“ noodistus

Mustlase polka

Vorm A₁ A₂ B₁ A₂ C₁ D₁ A₁ B₂ A₂ C₂ D₂ A₂ B₃ A₂ C₃ D₃ A₂ C₃

ERA Pl 9 B4 < Lääne-Nigula khk, Taebla v, Kirimäe k < H. Tampere, A. Pulst < Mart Kaasen (1936)

„Mustlase polka“ ERA, Pl. 9 B4 < Lääne-Nigula khk, Taebla v, Kirimäe k – H. Tampere, A. Pulst < Mart Kaasen (1936), noodistanud Liisa Koemets (2016)

Lisa 4. Loo „Kui Peetrilinnas vaikis kära“ sõnad ja noodistus

5. RKM, Mgn. II 1883 i / Rakvere l.
/ lisaku khk. — M. Hiimäe / Oskar Surva,
snd. 1902. a. (1970).

Kui Peetrilinnas(e) vaikis(e) kära
ja kõik maailm oli hingamas,
/: üks noormees kurvalt trellide taga,
tema laulab endest priiusest. :/

Mind kuulge, kõrged tornimüürid,
mind kuulge, Neeva lained ka,
te kuulge mind ja mõistke mind
ja andkem andeksandmist mul!

Mina olin noor ja süda puhas
ja armastasin palavalt
üht neiu, kelle pärast mina
nüüd olen saanud mõrtsukaks.

See neiu oli imeilus,
just niikui maikuu hommiku,
kui ajas jalutasin ma,
ei soovinud siis endal muud.

Käes oli jälle ilus õhtu,
ma ajas jalutasin säääl,
ma jalutasin, teda ootsin,
ootsin aeda tulema.

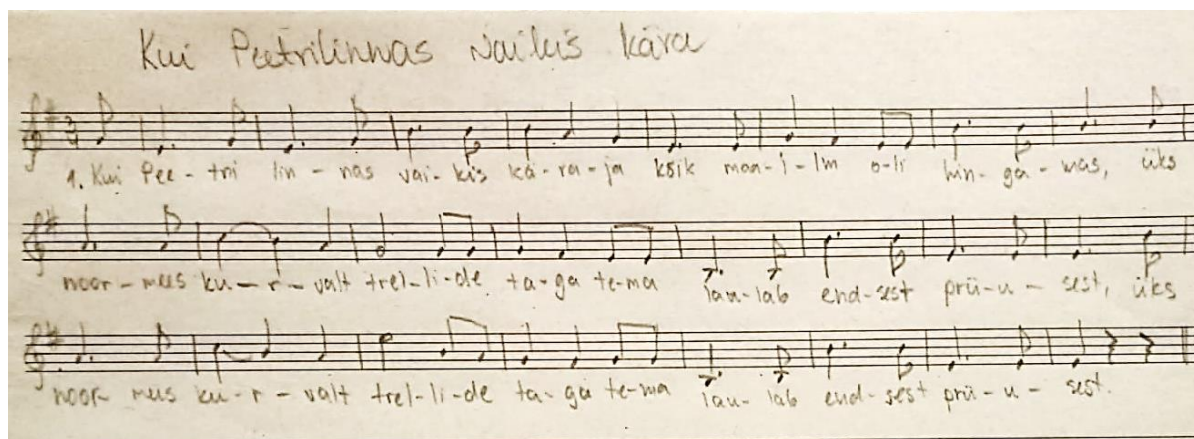
Ta tuli, aga mitte üksi,
üks teine tuli temaga,
siis hirmus viha täitis mind,
ma kättemaksmist ihkasin.

Minu püstol paukus, ohver langes
ja neiu valjust kiljatas.
«Minu kõige kallima tapsid sa,
nüüd oled hirmus mõrtsukas!»

Sandarmid mind seal kinni võtsid
ja vangiraudu panivad,
mina omast elust õnne lootsin,
nüüd pean siin vangis viibima,
mina omast elust õnne lootsin
nüüd vaevab raske veresüüd.

Populaarne sentimentaalne romanss, arvata-
vasti venelaenuline. Oli tuntud ka muude vii-
sidega.

Sõnad kogumikust: I. Rüütel, H. Tampere, E. Tampere. 1974. Eesti rahvalaule ja pillilugusid II. Tartu: Eesti NSV Teaduste Akadeemia

„Kui Peetrilinnas vaikis kära“, noodistanud Liisa Koemets (2018)

Lisa 5. Loo „Pikk-pikk õhtu“ noodistus

Pikk-pikk õhtu **Liisa Koemets**

A

7

11

B

15

19

23

27

„Pikk-pikk õhtu“, autor Liisa Koemets, noodistanud autor (2016)

Lisa 6. Loo „Tsirgu Liisa“ noodistus

Tsirgu Liisa Ott Hiiop & Kristjan Joakit

A

9

B 1

17

25

B 2

33

41

C

49

57

„Tsirgu Liisa“ ERA, Fon 495 a < Urvaste khk, Vaabina v, Antsla – Herbert Tampere 1936. a < Otto Hiiop (1865–1950), Kristjan Joakit (1863–1942), noodistanud Liisa Koemets (2016)

Lisa 7. Loo „45 minutit“ noodistus

45 minutit Liisa Koemets

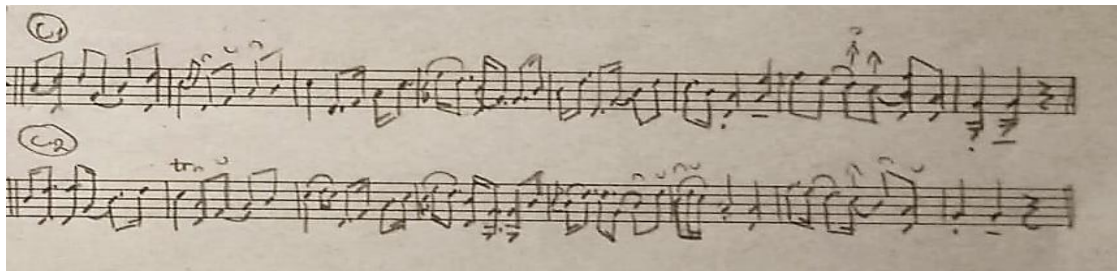
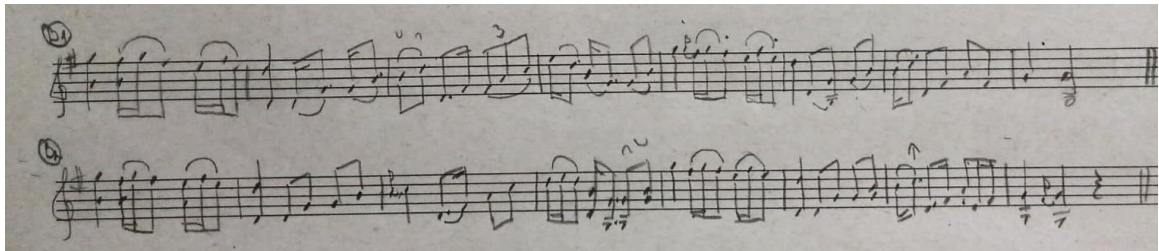
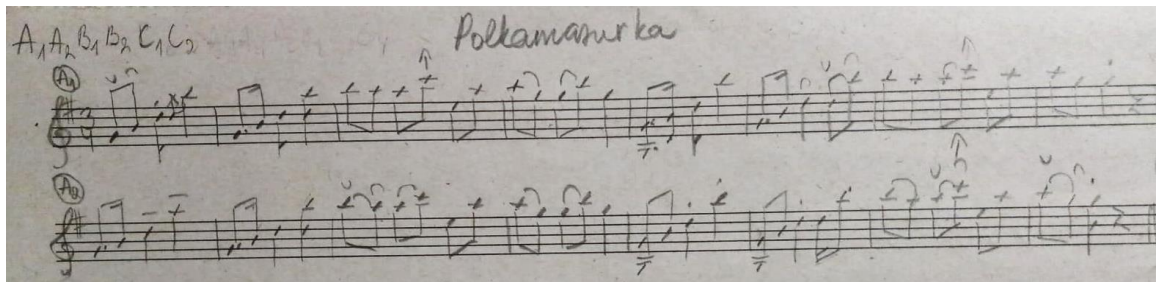
A

B1

B2

„45 minutit“, autor Liisa Koemets, noodistanud autor (2016)

Lisa 8. Loo „Polkamasurka“ noodistus

„Polkamasurka“ ERA, P 131 A < Väandra khk. ja v., Roja k. – H. Tampere, A. Pulst < Anton Adamson, 60-a., ja Hendrik Jõearu, 58-a., (1937), noodistanud Liisa Koemets (2016)

Lisa 9. Loo „Rätsepa valss“ noodistus

Handrek Grünberg
VORM, Felmung A₁ B₁ A₂ B₂ A₃

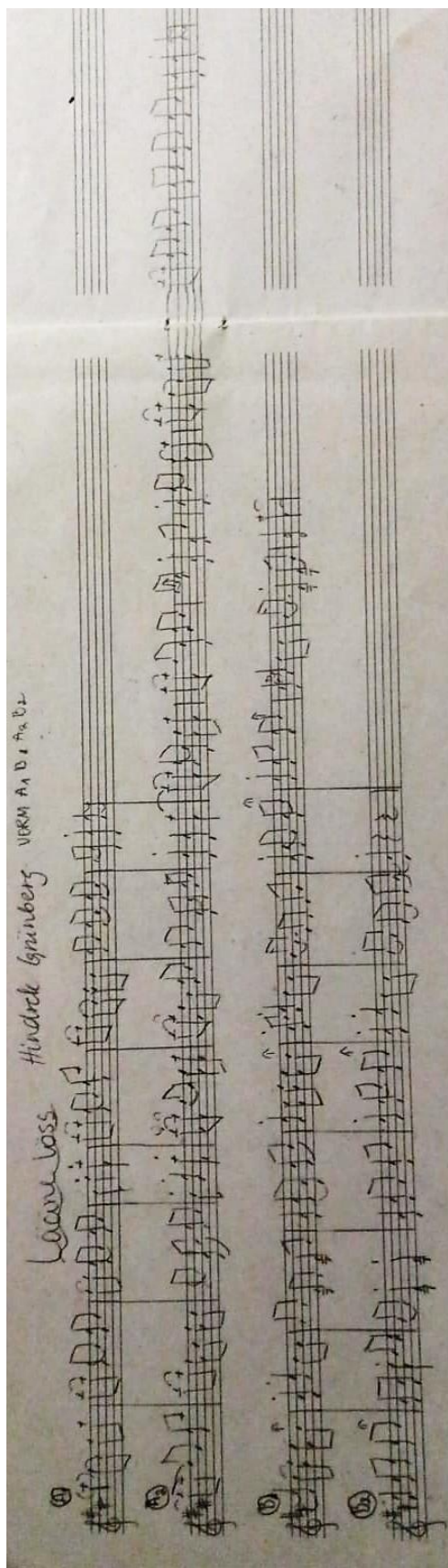
Rätsepa valls
Felmung

X = pappmatta i de
vätte bröstarde

Felmung - salustise alaguss belav veltjupp kus ilmett pillems värtas siget lugn ostida.

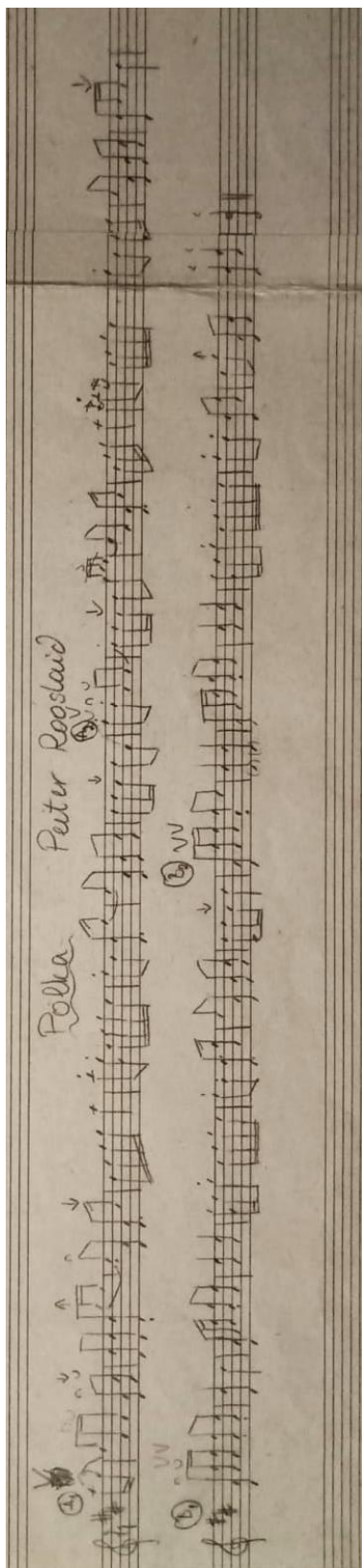
„Rätsepa valss“ ERA, Pl 8 B2 < Pärnumaa, Häädemeeste kkk ja v, Suurküla – H. Tampere, A. Pulst 1936. a
< Hendrik Grünberg, 77 a., noodistanud Liisa Koemets (2014)

Lisa 10. Loo „Lääne lõss“ noodistus

„Lääne lõss“ ERA, Pl 7 B2 < Pärnumaa, Häädemeeste khk ja v, Suurküla – H. Tampere, A. Pulst 1936. a < Hendrik Grünberg, 77 a., noodistanud Liisa Koemets (2014)

Lisa 11. Rooslaiu polka noodistus

„Rooslaiu polka“ KKI, RLH 67: 1 < Ruhnu – P. Kippar, H. Kihno < Peeter Rooslaid (1967)
KKI, RLH 67: 2 < Ruhnu – P. Kippar, H. Kihno < Marina Rooslaid (1967)
Algas: 5:02
noodistanud Liisa Koemets (2016)

SUMMARY

The aim of the written part of this creative-practical diploma paper is to give an insight into the concept of my diploma concert „Sest tuleb üks tants!“ („Here comes a dance!“). The concert will take place on May 30th, 2018 in Estonian Traditional Music Centre in Viljandi at 18 o'clock.

My concert is based on traditional Estonian dance music tunes. The dances include polka, labajalg (flatfoot waltz), reilender, polkamasurka and waltz. In addition to these dances two pieces composed by me will also be performed. I chose the tunes based on my violin studies in University of Tartu Viljandi Culture Academy. I also have four wonderful musicians with me on the stage: Kristi Kool (Estonian diatonic accordeon), Elina Kasesalu (violin) and Maarika Markus (guitar).

In the first part of the paper I will describe my studies until now and the second one the process behind the preparation of the concert starting from the organisational details and finishing with the detailed description of each tune.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Liisa Koemets (sünnikuupäevaga 19.11.1993),

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose "Sest tuleb üks tants!", mille juhendaja on Karoliina Kreintaal,

1.1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Viljandis, 23.05.2018